

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdaje izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdaje stane: za jeden mesec . . . 1.—, letno Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 10.— za vsa leta . . . 12.—
Naročnine je plačevati naprej za narobe brez priložne naročnine se uprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., letno Trsta po 4 nč.

Oglaš se računa po tarifu v potitju: za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprotomajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema uredništvo ulice Molinae pičolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst. Odpriete reklame sije so prosto pošiljane.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Krivičniki, nasilniki in — hinavci!

V političnih vestih današnjega zjutranjega izdaja našega lista smo že nastopno označili tužno stanje, ki vlada doli po Istri: večina se izroča manjšini, resnica neresnici, pravica krivici! Tem vsiklikom so drastično označeni odnošaji v tej pokrajini, ki ravnokar pomembnim molkom praznuje stoletnico svoje zveze z Avstrijo. V popolnjenje gornjega označenja pa moramo vsakako še prido dati, da je anomalija v istrskih razmerah dospela že tako daleč, da se drznejo govoriti o morali prav oni, ki so po Istri brezvestno podelili domovinstvo skrajni nemoralni, ki so sami nemoralni notri do mozga, in katerih gospodstvo se opira jedino le še ob — nemoralo. O da, to je drastična slika istrskih razmer: italianissimi, uprizoritelji glasovite afere o uradnih napisih, so si naredili togo senatorjev, seli so na sodni stol, nagrbnčili svoje čelo v najresneje gube, kakor more to storiti res le pravi virtuvoz v hinavstvu ter so jeli — obsojati Slovane! Ali da povemo bolj po domače: volk nastopa in izreka prokletstvo nad onimi, ki se ne hote dati požreti od — volka!

Navihani, kakor so že, se ravnajo vedno po znanem reku: Reci mu, da ti ne poreče! Sosebno ob dogodkih zadnje dobe smo opazali to. Kadar koli in kjer koli se je dogodilo kako nasilje zoper naše ljudi, čitali smo takoj naslednjega dne poročila in brzojavke po laških in nemških listih o surovosti — Slovanov! Rekli so nam hitro oni, ker so se bali, da jim porečemo mi. Taka taktika je morda navihana, ali — moralna ni! Kaker se nam mora studiti zločinstvo in nasilje, vendar pa nismo zgubili zadnje iskre spoštovanja do krivičnika in nasilnika, ako vidimo na njem vsaj toliko poguma, da ne taji tega, kar je storil, ampak se izjavlja pripravljene, zagovarjati to, kar je storil, ali pa — prositi odpuščenja. Gnusiti pa se nam mora zločinec in nasilnik, ki kar taji svoja zlodejstva in je vrhu tega še toliko brezvesten, da podtika svoji žrtvi uprav ono, kar je storil on sam! Nasilstvo je grda stvar; ali ako se z nasilstvom družijo še hinavstvo, je to najodurnejši prizor. Gnusom se obračamo od nasilnika, ki je zajeduo — hinavec!

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoški spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Sidonija je prirejela obede, vožnje po vodi, vrtno zabavo z umetelnim ognjem. Reveda Rislerja stališče je bilo od dne do dne smešnejše in pohujšljivejše. Kadar je zvečer utrujen in slabo oblečen prišel domov, je moral hitro oditi v svojo sobo ter se preobleči.

„Nocoj imamo družbo“, je dejala njegova žena; „glej, da kmalu opraviš“.

Potem je poslednji sedel k mizi, stisnivši roko vsem svojim gostom, prijateljem Fromonta mlajšega, katere je poznal komaj po imenu. Čudno, da se je na teh večerjeh večkrat govorilo o kupčiji, kajti Georges je s sigurnostjo gospoda, ki plačuje, vodil semkaj tudi znance iz kluba.

„Zajutreki in obedi kupčiji v korist!“ — ta beseda je Rislerju razjašnjevata vse: vedno prisotnost njegovega družnika, izbiranje gostov in krasne toaete Sidonije, ki se je le kupčiji v korist delala tako lepo in koketno. Fromont mlajši je radi te koketnosti ljubice svoje malone obupal. Ni je bilo ure, da bi ne bil nemiren in nezaupen

S tem so označeni naši italijanski nasprotniki. Nebroj je krivic, ki jih je povodom zadnjih volitev provzročila ta klika nasilnikov slovenskemu prebivalstvu; brez kraja je vrsta izzivanj in izgre dov, ki jih uprizarjajo po svojih gnezdih od časa volitev sem; počenjali so celó bogoskrunstva, da bi te grde čine mogli podtikati potem siromašnim Slovincem; divjaškimi napadi so primorali slovenske učiteljske čine — ki so gotovo le njih dobrotniki — da so morali ponoči zbežati iz Kopra; pesti italijanske sodrge so pisale svoj „kulturni“ govor po glavah slovenskih novincev in županov; uprizorili so najskrajnejši terorizem na vseh koncih in krajih, da vzkratijo slovenskemu ljudstvu borni zaslužek; uprav peklenskim načinom so kradli čast in poštenje našemu življu, iz kratka: uprav na natezalnico so polagali potrpežljivost slovenskega ljudstva zlobnim namenom, da bi — struna počila! In v očigled vsem tem notoriškim dejstvom imajo še toliko žalostnega poguma, da tožijo — hinavci!

Sedaj jim ne zadoščajo več nemški in laški listi — tista židovsko-liberalna skladišča najgrših lažij in obrekovanj —, ampak posnemati so jeli poznani recept nemških liberalcev — teh dvojčkov italijanskih liberalcev — ter so jeli sklepati resolucije proti Slovanom po svojih občinskih zastopih — ti hinavci!

Vrsto takih sklepov je otvoril občinski zastop v Izoli. V svoji izjavi so zatrtili ti „možje“, da je beda istrskih Italijanov že tolika, da bodo morali na vse zadnje še s krvjo braniti svoja prava in svojo svobodo. Ob takem — hinavstvu mora zavreti sveta jeza tudi v najmirnejem in najflegmatičnejem človeku!

Izolanom se ni trebalo bati, da ne bi našli posnemalcev. Kadar resolvirajo v kateremkoli guezdu „avite colture“, bilo bi pač prečudno, da bi molčali v Piranu! V onem Piranu, ki je „najidejalnejše“ mesto primorskim Italijanom in ki nosi ponosno ime: la forte! v onem Piranu, ki je pokazal svojo „moč“ ob aferi dvojezičnih tabel in svojim napadom na hrvatske in slovenske poslance: v nem Piranu so se tudi sešli te dni, da sklenejo resolucijo v protest zoper — slovensko barbarstvo!

prihitel, da jo iznenađi; bal se je prepuščati jo samo sebi, to hinavsko, izprijeno žensko.

„Kaj pa dela tvoj mož?“ je povpraševal stari Gardinois zbadljivo svojo vnukinjo. „Kako to, da tako redko prihaja?“

Klara je opravičevala Georgessa, a to neprestano zanemarjanje jo je vendar pričelo vznemirjati. Sedaj se je že jokala, kadar je vsprejela kakovo kratko pisemce ali telegram, ki so jej dan na dan prihajali pred obedom: „Ne pričakuj me nocoj, drago dete. Stoprav jutri ali pojutršnjem bodem z nočnim vlakom mogel priti v Savigny“.

Žalostno je obedovala nasproti praznemu prostoru njegovemu. Vedela sicer ni, da jo vara, čutila pa je vendar, da se jej soprog odtuja. Ves razmišljen je bil, kadar ga je kakov domači praznik ali kaka druga reč držala doma, vedno molčeč o tem, kar mu je dalo opraviti. Ker se je Klara sedaj le redkokdaj shajala s Sidonijo, ni vedela ničesar o tem, kar se je godilo v Asnièresu. Kadar pa je Georges zopet odšel smehljaje se, je mučila osamelko nepriznana sumnja; kakor človek, kate rega čaka veliko gorjé, je čutila na jedenkrat v srcu grozno praznoto, prostor, ki je bil prazen za bližajočo se katastrofo.

In vendar smo odkritosrečno hvaležni na njih resoluciji, kajti v resoluciji sami in v nje utemeljevanju je povedano in priznано toliko, da mora odprti oči vsakomur, da vidi, kdo je v Istri trpin in kdo — hinavec!

Oglejmo si nekoliko utemeljevanje piranske resolucije! Tu je rečeno, da Hrvatje neopravičeno stremé po gospodstvu v deželi; da žugajo orožjem, da dražijo in razburjajo iz sovražtva do Italijanov; da svojim barbarskim beanenjem škodujejo pokrajini, ki mora zahvaliti na vseh svojih institucijah — rimsko kulturo! Da so Italijani poklicani za gospodstvo v Istri že po svojem številu, po svoji zgodovini in po svoji visoki (!) kulturi; in slednjič, da jih le zdrava (!!) politika sili, da na izgrede Slovanov odgovarjajo le z mernimi in resnimi nasveti.

Tako govore torej Italijani piranski! To je hinavstvo na vrhuncu. Na srečo našo pa se jim je zavrtelo v glavi gori na višini, da so kar hkratu zdrsnili doli v nižino, da so, kakor se pravi, „padli iz uloge“, in so povedali vmes marsikaj, kar ni le značilno, ampak tudi — resnično.

(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 21. aprila 1897.

Zveza med Avstrijo, Nemčijo in Rusijo?

Današnji „Mattino“ prinaša nastopno brzojavko z Dunaja: Prihod nemškega cesarja pripisuje se po velikem delu političkim vzrokom. Cesar Viljelm si prizadeva, da bi obnovil zvezo med tremi cesarstvi (Avstrijo, Nemčijo in Rusijo), če tudi ne v tisti obliki, kakor je bila pred leti, pa vsaj za trenotek, vsled dogodkov na Vztoku*.

Ta vest, ako ima kaj podlage, potrjuje le to, kar smo rekli mi pred par dnevi: ves sret se nada v prvi vrsti od upliva ruskega vsaj začasnega rešenja iz sedanjih komplikacij na Vztoku. Klevetniki Rusije in intriganti na Balkanu, kje ste?

Kolportaža časopisov dovoljena — na Ogerskem. Madjarski službeni list je objavil naredbo ministerstva notraujih poslov, glasom katere se dovoljuje kolportaža časopisov po ulicah. Izključavati pa se sme samo ime dotičnega lista in

Njen soprog tudi ni bil srečnejši od nje. Zdelo se mu je, kakor bi kruto Sidonijo veselilo, ako ga more mučiti. Od vsakega človeka si je dala dvoriti. Baš sedaj je prihajal na njen dom italijanski tenor iz Toulousea, ki se je zval Cazon, a se dal imenovati Cazeboni; dan na dan je peval žnjo vznemirjajoče dvospeve. Georges je v ljubosumnosti svoji že popoldne hitel v Asnières, zanemarjal vse skupaj ter pričel uvidevati, da Risler ne pazi dovolj na svojo ženo. Želel bi si bil, da bi bil isti slep samo zato, kar se njega tiče.

O! da je on njen soprog, kakó bi jo imel v ojnica! A on ni imel nobene pravice do nje, in ona ni zamudila priložnosti, da mu je to pokazala. Včasih je celó premišljeval s tisto nepremagljivo logiko, ki se tam pa tam pojavlja tudi pri največjem bedaku, da morda on, ki sam vara, zaslužuje, da ga ona vara. Sploh pa je živel prav žalostno. Neutrudno je letal okrog dragotinarjev in modnih zalog ter si izmišljeval darila in iznenađenja za Sidonijo. Dobro je vedel, s kom ima opraviti. Vedel je, da jo je mogoče razveseljovati z lepoticjem, ne pa vezati, in da pride dan, ko se bode dolgočasila...

(Pride še.)

ena, nikakor pa ne naslovi posamičnih člankov in sestavkov, nahajajočih se v dotični številki. Ta naredba pa izvzema Erdelj (Sedmograjsko). — Kakor se vidi tudi iz tega, znajo biti i Madjari svobodoumni, toda — samo za-se!

Grško-turška vojna. Vojna se je razvila na vsej črti. V tem, ko Grki z jedne strani vedno še bombardujejo Preveso in se bije bitka pri Arti, pričinja z druge strani, na makedonsko-tesališki meji, kar cela vrsta bitek. Bitka se bije pri Damasiju, Raveni — kakor se čuje, doslej povoljno za Grke; bitka je pričela glasom večerajšnje brzjavke pri prelazu Zorgya, severno Kalambake, to je ob zadnji postaji železnice Larisa—Trikala. In bitka je pri Velemistiju in Asprikliasi. Razven vsega tega pa je bila bitka pri Tyrnavosu in Meluni, kjer so bili Grki tepeni. Srečo pa imajo Grki menda v Epiru, kajti tam da so potokli nekaj turških čet in sedaj korakajo baje naravnost na Janino. Kar pa se dostaje zgoraj omenjene bitke pri Tyrnavosu, bilo bi omeniti, da vdobé Turki popolnoma svobodno pot v Lariso, ako jim pade v roko še Kutra, južno Damasija (V Damasiju se že bije boj, kakor je rečeno zgoraj) in pa Sarakos.

Najnovejše vesti javljajo, da so se one grške čete, ki so bile izgubile bitko v dolu Reveniju in prelazu Meluni, zopet sprijele z vojsko Edhem-paše. 34.000 Turkov da je v ognju zoper 23.000 Grkov.

Drugi oddelki Edhemove vojske korakajo zmagonosno na Lariso, kajti vrgli so Grke v planjavi in že se pričenjajo naskoki. Ker pa je mesto dobro utrjeno, pričakovati je priličnega odpora.

Da morejo Turki razmerno hitro napredovati na vztočno-severni med Turčijo in Grško, je glavni vzrok ta, da so Grki premaloštevilni, da bi mogli primerno in zadostno zavarovati prehode in soteske. Po vsem je torej pričakovati, da Turki skoro zasedejo Lariso, ako je že nis o. Vsaj zasebna poročila zatrjajo, da je Larisa že v rokah Turkov. Na tej točki pa utegne evropska diplomacija zastaviti pot zmagovalnim Turkom, ter jim vsklikniti: Do tu in ne dalje! Kajti vlastim more biti le do tega, da se nekoliko brzda grška bojevitost, nikakor pa ne bodo hotele, da se ista uniči; in to ne že radi obilih rodbinskih zvez, ki jih ima grška dinastija sosebno z ruskim in nemškim dvorom. Tudi se slovanskega stališča morali bi biti zadovoljni, ako si diplomacija tako uredi svoje postopanje. Ob krečanskem vprašanju smo morali simpatizovati z Grško v zmislu opravičenega načela: Grke Grški! Na Kreti je velika večina prebivalstva grške narodnosti, zato temeljé zahteve Grške gledé na Kreto na narodnem načelu — na istem načelu, po katerem stí se zjedini tudi Nemčija in Italija.

Drugače je z bojevitostjo Grkov na severni meji. Tu ne moremo biti na njih strani, kakor tudi na turški nismo. Kakor si želimo, da bodi v Makedoniji in Starosrbiji čim prej konec turškemu gospodstvu, istotako moramo odločno odklanjati grško gospodstvo. To pa zopet na temelju istega narodnega načela. Stezanje grških rok po Makedoniji ni opravičeno, ker so tam Grki le v neznatni manjšini, v večini pa so Bolgari in severno bolj tudi Srbi. Ako bi prišlo do likvidacije Turčije, bila bi jedina opravičenca do Makedonije in Starosrbije: Bolgarska in Srbija. Ti dve slovanski državi se bodeti morali sporazumeti med seboj gledé tega dela dedščine po turškem gospodarstvu. S tega stališča treba soditi tudi postopanje ruske diplomacije, ki je poklicana in sedaj tudi pripoznana čuvarica malih držav na Balkanu. Tem državam je le na korist, ako Turčija zavrne Grke nazaj preko meje in se prelivanje krvi prenese na grška tla v posvarilo Grkom, da onkraj severne meje nimajo ničesar iskati. Ko bode dosežen ta namen, ko Turki opravijo ta posel v prvi vrsti slovanski diplomaciji na ljubo, potem — tako sodimo — bode kmalo konec grško-turške vojne, ki ostane zabeležena le kakor epizoda v velikem procesu — likvidacije Turčije. Vse turške zmage zoper maloštevilneje Grke ne morejo zaustaviti tega procesa. Kar dozoreva za koso, ne uide koščevi roki! Le čakati treba trenutka popolne dozoritve.

Turška odpoved Grški se glasi doslovno: „Turški minister ima čast obvestiti grško vlado, da so vsled sovražnih pojavov, ki jih je pričela Grška zoper cesarsko turško vlado, prelomljeni diplomatski odnošaji med obema državama ter se

vabi odposlanstvo kraljevo v Carjemgradu in konzulati Grške v cesarstvu, da se umaknejo. Cesar-sko turško poslanstvo v Atenah in turški konzuli na Grškem so zajedno pooblašteni, da se umaknejo v Carjgrad.

V zmislu določenega sklepa morajo trgovci in grški podaniki, bivajoči na Turškem, ostaviti tekem 14 dnij turško ozemlje; turški podaniki pa, nahajajoči se na Grškem, so pooblašteni, ostaviti kraljestvo v istem roku, počenši od 18. t. m. Varstvo interesov turških trgovcev in turških podanikov na Grškem je poverjeno nemškemu poslanstvu.

Grška je odgovorila na to odpoved iz izjavo, v kateri naglašuje, da so Turki pričeli s sovražnimi dejanji in zatorej odklaja odgovornost in nasledke, ki bi utegnili navstati iz tako težkega položaja.

Različne vesti.

Obolelemu nadvojvodu Leopoldu se obrača zdravje na bolje.

Nečuvven napad. O napadu, o katerem smo sporočili na kratko že v današnjem jutranjem izdanju med najnovejšimi vestmi, nam pišejo iz Kopra dne 21. t. m.: Pripovedovalo se je, da se je med časom velikonočnih počitnic mir povrnil v naše mesto; zatrijevalo se je, da so slovanski učiteljski brez pravega povoda po noči o največem dežji zapustili zavod; pritrjevalo se je celo uradno, da je vse izmišljotina — a glej! vsi ti možje, vsi ti uradi, ki so hoteli zatajiti žalostne dogodke slednjih tednov, so se lahko včeraj, dne 20. t. m. prepričali, da laž je o naši nasprotniki, in da se mladina kar sili in goni v nevarnost.

Ob 5. uri popoldne odplul je parnik „Carli“ iz Trsta v Koper, na tem je bilo nad 150 ljudij in med njimi četvorica slovanskih učiteljskih: Kutin, Orei, Bratina in Vales, ki so zidali na možato besedo ravnateljstva ter se podali v Koper. Mirno in tiho, propadlih lic, sedeli so v kotu blizu stranišča na „poppi“, kajti že ko je parnik odplul, slišali so se glasovi: „Evviva Istria italiana“.

V zalivu miljskem je stopil k njim provokatoričnim glasom mladi krojaški pomočnik c. k. finančnega liferanta Valentinija in je pričel: „Se voi quei ščavi, che se scappati? Gavé proprio c... in brage. E gavé fatto rapporto a Vienna al parlamento; ma sto anno non e udienza per i ščavi. Gave c... proprio in brage m... Noi non volemó ščavi in Capodistria itd. — Preplašeni gojenci so obmolknili. Na to je prišel provokant v drugič in v tretjič. Neki mestni strežaj, ki je bil slučajno na parniku, ga je odpodil, a mož se je vračal vedno in po sili. (Med izgreedom je strežaj povsem zginil!) Med tem je začel hujskati pri drugih in kmalo je bila okoli naše četorice sodrga, kaci 30 napadalcev, med njimi že iz prejšnjih dni znani izgredniki (brivci, čevljarji, krojači in nekaj „pavlanov“). Po povelji jednega gospoda profesorja je zbežala naša četvorica v slednji konec „prove“. Tam se jih je usmilil prečestiti gospod c. k. stotnik Baronio, ki se je postavil v svoji dostojanstveniški uniformi pred dijake in jim zagotovil, da jih hoče brauti, naj le ostanijo pri njem, Divji hrup se je množil. Klici Fuori ščavi — Morte per ščavi — Fuora gli volemó li ščavi in divje petje: „Lega nazionale“ in „Patria de Rossetti“ se je razlegalo grozno pretilno. Jeden profesor italijanske narodnosti in ob enem duhovnik, ki jim je mirno svetoval, da naj bodejo mirni, da to ne kaže omike, bil je zasmehovan izvižgan. Druhal se je že na 3 korake približala revnim dijakom in le dobroto g. stotnika je zahvaliti, da ni prišlo do groznega čina. Sodrgra je bila kakor zdvijana. To je trajalo do Kopra. Na krik in vrisk prihrumela je nova sodrga iz mesta — a prišli so tudi štirje žandarji, ki so si natančno ogledali ekscedente in potem dijake spremili na dom. Navzoči so bili na parniku kakor priče: gg. c. k. profesorji Curto, pl. Kleinmayer, Šubic, Bisiag; c. k. sodnijski pristav Clarici, učiteljci Goglija in Hrvat in posebno pa gospod c. k. stotnik Baronio, kateremu so se revni gojenci zahvaljevali solznimi očmi. Bog ohrani v rlega moža! Na jutro 21. t. m. se je napravila tožba na c. k. urad.

Ali se bode hotelo utajiti tudi to? Ali je to tisti mir, ki se je jamčil slovanskim dijakom? Ali v resnici ni nobene pomoči in to od nobene strani? Ali morajo v resnici ostati tu slovanski dijaki

vsaj toliko časa, da pride do najhujšega? Ali res mora biti žrtev in to ravno iz vrst naših ukaželjnih mladeničev? Mnogo bi povedali, ali mislimo, da je kupica polna! Bog v nebesih usmili se mladine, usmili se nedolžnih mladičev, usmili se revnih starišev te mladine! Ravnateljstvu pa prelepa zahvala za red in mir, s katerim so bili sprejeti o svojem povratku revni — mučenci!

Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poroštvom, vabi na V. redni občni zbor, ki bode na belo nedeljo, 25. aprila t. l. ob 9. uri in pol predpoludne v prostorih „Slovanske čitalnice“ (Via S. Francesco 2.) Dnevni red: 1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom. 4. Razni predlegi. 5. Volitev nadzorništvá. — K obilni udeležbi vabi Načelnništvo.

Del. podp. društvo pozivlja na redni občni zbor, ki bode dne 25. aprila t. l. ob 4. uri pop. v telovadnici „Tržaškega Sokola“ (ulica Farneto). Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov; 2. Društvena kronika, poročila tajnik; 3. Poročilo denarničarjevo o računu za leto 1896, in poročilo pregledovalcev računov; 4. Poročilo gospodarjev in knjižničarjevo; 5. Prošnje za izredne podpore. 6. Posamični predlogi; 7. Volitev predsednika, 22 pravih in 6 namestnih odbornikov v smislu §§. 19 in 24 pravil. (Pravico voliti imajo oni, kateri so prekoračili 18 leto, voljen sme biti le polnoleten ud); 8. Volitev 3 pregledovalcev računov za l. 1897. v smislu §. 22. pravil; 9. Volitev dveh udov razsodišča. — Členi se pozivljajo, da pridejo na zbor v zadostnem številu, kakor zahtevajo pravila, da ne bode trebalo sklicevati zbora še enkrat.

ODBOR.

„Slovanska Čitalnica“ v Trstu vabi na glasbeni večer, kateri bode v soboto dne 24. aprila 1897. v društvenih prostorih (ulica S. Francesco št. 2) v korist dijaške kuhinje v Trstu in na katerem bodo blagohotno sodelovali gospici Teodora in Georgina Lavrič-evi, gg. Vladimir Odstrčil, Zdenko Vrbka in novo ustanovljeni ženski tamburaški zbor. Razpored: 1. J. Bosiljevac: „Koračnica“, udarja ženski tamb. zbor. 2. a) A. Fielitz: „Pozabe cvet“ b) F. Schubert: „Radovednež“, c) R. Franc: „Dekle je prišlo“, poje g. ca T. Lavričeva, spremlja na klaviru gospica G. Lavričeva, 3. Dr. A. Dvořak: a) „Legenda št. 1.“, b) „Is Šumary“, igrata na klaviru g. ca G. Lavričeva in g. Vrbka. 4. M. pl. Farkaš: „Španski les“, udarja ženski tamb. zbor. 5. a) A. Jensen: „Pamladanska noč“, b) F. Beudel: „Kako čudno gane me“, c) I. Vilhar: „Ružici“, poje g. ca Teod. Lavričeva spremlja na klaviru g. ca G. Lavričeva. 6. V. Grieg: a) „Solveigs Lied“, b) „Berceuse“, igra na klaviru g. Vl. Odstrčil. 7. Iv. pl. Zajc: „Gdje si dome moj“, udarja ženski tamburaški zbor. Slobodna zabava. Začetek ob 8½ uri zvečer. Vstopnina: za osebo 1 gid., za družino 2 gid.

Bralno društvo pri Sv. Ivanu vabi na veselico, ki bode v nedeljo, dne 25. aprila 1897. na vrtu „Narodnega doma“ in na kateri bodo blagohotno sodelovali: „Slovansko pevsko društvo“ v Trstu; pevsko društvo „Zora“ pri sv. Ivanu in tamb. zbor svetoivanski. Na vspredu bodeta poleg petja in tamburanja tudi deklamacija in igra. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za osebo 20 kr. Glede na plemenito svrhu se radodarnosti ne stavijo meje. Razpored: 1. Kaktič: „Napried“, tamb. zbor. 2. Govor; govori gospa K. P. 3. Bartel: „Novinci“, poje možki zbor „Slov. pevskega društva“; 4. Kaktič: „Venec hrvatskih narodnih pesmi“, tamburaški zbor; 5. „Slovenac i Hrvat“, pevsko društvo „Zora“. 6. Gregoričič: „Kmetški hiši“, gosp. Pavla Vatovec. 7. „Moj dom“, „Slov. pevsko dr.“ 8. Bartel: „Oj planine“, mešani zbor „Slovanskega pevskega društva“. 9. „Ljubim te“, tamb. zbor. 10. „Francosko-pruska vojna“, burka v enem dejanju. Po veselici slobodna zabava. V slučaju slabega vremena vršila se bode veselica v dvorani. Na svidenje v nedeljo na vrtu pri sv. Ivanu!

Nadžkof dr. Kohn — kardinal? „Silesia“ javlja iz Brna, da bode olomuški nadškof dr. Kohn v prihodnjem konsistoriju imenovan kardinalom.

Iz Komna nam pišejo: Dne 21. t. m. umrl je tukajšnji občinski tajnik, Josip Prelec. Pokojnik bil je narodnjak in neutrudljiv delavec za vero in narod. Bog mu daj večai mir in pokoj!

Tukajšnji c. kr. sodnijski pristav g. Peter Komel se je zaročil z gđino. Rozko Kovačičevo. Čestitamo!

Darovi za bedne družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličanov dohajajo nam vsaki dan ter nam ni bilo možno te dni objavljati jih radi pomanjkanja prostora. Danes objavljamo na drugem mestu le del prispevkov v omenjeno svrhu.

Kakor razvidijo naši čestiti čitatelji iz izkaza, dohajajo nam večinoma doneski, nabrani po malem. Ravno to je pa tolažljivo znamenje za nas in našo stvar, ker nam dokazuje, da se je začela zavedati naša masa ter da spoznava, da nam je rešitev le v vzajemnem medsebojnem podpiranju. Darovi nam prihajajo iz Trsta, iz okolice tržaške, s Krasa, z Goriške sploh, iz Istre, iz Krajske in iz Štirjske.

Stvar tržaško sprejela je torej vsa Slovenija kakor svojo — ter Slovenci, podpirajoči naše trpine materialno, podpirajo jih tudi moralno, utrjujoči v njih zavest, da niso sami, temveč da sočustvujejo z njimi vsi Slovenci.

Hvala vsem na teh pojavih sočustva. Zrna, katera padajo s tem v sroca tržaških in okoličan- skih Slovencev, porode gotovo obilnega sadu. Nadaljnji darovi so nam še vedno dobro došli, ker potreba je in bude še velika. Slovenska srca, odpirajte se!

Za družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličanov darovali so nadalje:

Stradiot Ante	—	gld.	50	kr.
Nabrali na Kontovelju	21	„	95	„
Na Devinščini (Prosek) pri „Dolencu“ zložite so „Pestvolae“	2	„	25	„
Dumović Andrej	1	„	—	„
P. J. nabral	3	„	40	„
Košir Frančiška	1	„	—	„
Japa Fičou na Opčinah nabral v				
Kastelcevi gostilni	1	„	23	„
Isti pri Mičelu	1	„	56	„
g. Kušan dodala	—	„	50	„
g. N. N.	—	„	50	„
Fran Kariž je nabral pri pevskem				
društvu na Opčinah	3	„	—	„
Na zabavi pevskega društva „Slava“				
pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji				
se je nabralo	2	„	20	„
Andrej Furjan dodal	—	„	30	„
Po Štefanu Pečaru iz Lonjera so				
darovali:				
Miha Čok	—	„	50	„
Andrej Ličan	—	„	50	„
Anton Čok	—	„	50	„
in drugi po svoji moči	2	„	52	„
Čelan Katarina	1	„	—	„
Čelan Jernej	1	„	—	„
Jerič Anton	1	„	—	„
Skupaj	46	„	41	„
Prej izkazanih	559	„	60	kr.
Skupaj	606	gld.	01	kr.

Imena darovalcev izkazanih, skupno nabranih in doposlanih nam svot prinašamo posebe na drugem mestu. Nadaljuje darove sprejema radovoljno ter deli mej potrebne družine naše upravništvo.

S Pomjansčine nam pišejo: Židovsko časopisje, v prvi vrsti „Piccolo“ in poreska „klepetulja“, zvrča torej, kakor čujemo, vse nemire na Primorskem, posebno po Istri, na slov.-hrvatsko stranko. Ker torej lažejo tako nesramno, moramo odgovarjati, da vsaj rešimo svoje poštenje pred zmerno mislečim svetom. Da nam židovsko-iredentistično časopisje ne pritrdi, o tem smo že prepričani. Tolazimo se pa s tem, da pošten človek ne verjame židovskemu blebetanju. No, ljudje se hočejo delati ipe, nedolžne, med tem se pa nehoté izdajajo. —

Res: jako „veselo“ postaja sedaj v naši Primorski, kajti „zadnji volilni vspehi so na nevaren način razgreljali naše italianissimom“. Jako dobro označa s tem dunajska „Reichswehr“ sedanji položaj po Istri. Žalibog! mi moramo še pridodati k tej še preveč mili obsodbi, da so italianissimi naravnost zdvijali. Pijani različnih „zmag“, besné, divjajo, tako, da še nikdar niso tako divjali. V tej razdivjanosti se aosebno odlikujejo istrska mesta, v prvi vrsti seveda Koper, in njegova „prodana“ okolica, za katerima gotovo ne zaostajajo prodanci na Pomjansčini. — Mi si ne vemo vso stvar raztolmačiti, pač pa slutimo, kje bi mogel biti pravi vzrok tej razdivjanosti. Iz dobrih virov znamo, da po Kopru in okolici koperska framazonska gospoda

vodi to pijano druhal, jo ščnje, dá, celó plačuje. — Tako daleč smo že prišli, da si pošten človek skoraj ne upa več v mesto, in slavne oblasti nas bodo morale najbrže iskati po naših domih, ako bodo hotele z nami govoriti v tej ali drugi stvari. Najžalostneje pa je, da nas nihče ne varuje, nihče ne brani! Če se pritožuješ, pravijo ti, da stvar pretiravaš, mignejo z ramami in od odpravil si. Zvesti državljani, pripravljene prelitati kri za državo in domovino, moramo se skrivati celó po dnevu pred besnečo druhaljo, napojeno iredentističnim duhom! O vsem tem se bude razpravljalo še kje drugje.

Res takega nasilja, kakoršno se uprizarja sedaj v Kopru, ni še bilo! Mi se sramujemo skoraj pred poštenim svetom povedati, kaj se vse godi, a molčati ne moremo. Koperska iredentistična gospoda — „akademično izobražena“ — kupila si je baje po 25 kr. na dan, — gotove kreature, sposobne za vsako hudobijo — schon oft abgestraffe Individuen — ki se zbirajo gotove čase, vrsteči se, v mestu, ter čakajo pred vratmi, kedaj da pride eden ali drugi naših poštenih in mirnih mož v mesto. Kakor hitro ga zagledajo ti „obsedenci“, tedaj dajo koperski fakinaži znamenje in halo! gonja se začena. Povsod, kamorkoli so človek obrne, od vseh strani se vsuvajo nanj sramotilne besede, žvižganje, da bi človek kmalu oglasil. Kam naj se človek obrne? V gostilno ne sme, domov ne sme; a ker mu ne ostaja drugega, obrniti se mora slednjič vendar proti domu. A kaj, ko mora zopet skozi edina vrata! Tedaj pak še-le trpi! Gorjé, ako nima hitrih nog. In uboge žene, kaj morajo še-le te trpeti! Zgubile so skoraj ves zaslužek v Kopru V to postavljeni in od „akademično izobraženih“ koperskih gospodov plačani postopači — nedeljski — iz Pomjansčine, pazijo na nje ob vhodu, kakor pravi lovski psi. Kamor-koli ti poštena žena nese mleko, kruh ali perilo, pa za njo! Nesla je zadnji-krat. Naj bude vesela, da jo smejo koperske italijanske družine še plačati. Mnoge družine odpo-vedujejo nerade, a morajo. Sploh koperska gospoda silno pritiska na različne družine, da morajo odpovedati ženam iz okolice, ki so jim stregle že po 30 in še več let.

Kako pa sploh vedó gospodje vse to, da odpravljajo tako hitro žene slovenske stranke? Na Pomjansčini imajo svojega agenta, znanega srditeža, katerega sem vam že opisal nedavno. On je glava te ostudne, nekrščanske agitacije. Ako hoče žena, da ne zgubi svojega zaslužka, prinesiti mora od njega podpisani listek in potrdilo, da je italijanske stranke, ako ne prinese pot dila, gotovo zgubi zaslužek. — V Kopru je baje vse očistil mlekarski agitator s Pomjansčine in kakor čujemo, pošilja že svoje „lovske pse“ po Trstu. Dva taka slučaja lahko dokažemo s pričami. —

Ulogo, tako sramotno, ob enem pa tako nekrščansko in brezsmiselno, igra torej mož, ki bi po svojem stanu moral dajati nekak lep izgled, a padel je tako nizko.

Sploh smemo reči, da je zasmehovanje prišlo že do vrhunca. Ljudstvo je že vse zbegano. Pojdite gospodje po Pomjansčini, prašajte javno; pojdite v vsako posamično hišo, kjerkoli stanujejo naši ljudje, prašajte sami, kedo je vzrok te nemoralne gonje in tega preganjanja, kedo je vodja te nemoralne agitacije in čuli bodete imena pravih mož, pred vsem pa ime glavnega kolovodja italijanske protiastrijske agitacije! Prašajte, kedo poučuje, kedo vceplja nevednim ljudem, ki so, žalibog, pripravljene k vsemu, in po največ neizkušeni mladini, iredentistični, protiastrijski duh, in sleherni otrok vam pove ime znanega srditeža. Vse divja zoper nas: možje, žene, otroci, tako, da bi človek moral misliti, da smo v času pred francozko revolucijo. — Odgovarjajo pa naj oni, ki so krivi na vsem! Mi gotovo ne, zato pa tudi nismo nikakor odgovorni za nikake posledice.

Iz Dekani nam pišejo dne 19. aprila 1897: Danes opoldne ob 4. uri vršil se je tu občni zbor naše čitalnice. Udeležilo se je tega zboru 42 udov. O delovanju društva poročal je g. Kuret. Koncem njegovega govora napisalo se je 28 novih udov. Iz blagajnikovega poročila se je razvidelo, da je imelo društvo v minolem letu primanjkljaj, ker je bilo na lanski društveni veselici vsled skrajno neugodnega vremena nad 60 gld. zgube. Vendar pa ima društvo premoženja v inventaru nad 90 gld. Volitev novega odbora izvršila se je tako-le:

Predsednikom je bil izbran g. J. K.; podpredsednikom g. Josip Piciga; tajnikom g. Ivan Valentič, mlinar; blagajnikom g. Anton Toškan; odborniki pa gg.: Ivan Mahnič nadžupan, Josip Vatovec in g. Ivan Muzlavič, župan iz Škofije. Sklenilo se je enoglasno, da priredi društvo veliko veselico na prvo nedeljo maja t. l. s petjem, deklamacijo, s tamburanjem, igre, godbo in plesom. Na tej veselici bodo sodelovala pevska društva iz Črnikala-Predloke, iz Tinjana, Pobegov, iz Dekani in morda tudi druga, če se oglašé pravočasno. — Sodeloval bodo tudi vrli tamburaški klub iz Škedenja, kateremu bodi že naprej izrečena prisrčna hvala! Nadejati se je na tej veselici obile udeležbe od blizu in daleč. Kakor drugod, tako naj bi tudi tukaj veljalo načelo: „Svoji k svojim!“ — da dokažemo solidarnost pevskih, bralnih in tamburaških društev tudi na kulturnem polju v procvit in slavo našem milemu narodu. Na svidenje torej na prvo nedeljo majnika v Dekanih!! — Namerovana veselica pri g. Albinu Postojnu se ni mogla vršiti radi raznih neprilik in zaprek, ter se je morala odložiti na ugodniši čas.

Iz Buzeta nam pišejo dne 22. aprila: Ogorčenost med našim ljudstvom je velika. Za dne 5. aprila bilo je določeno, da se morajo cepiti koze. Malo pred tem dnem bilo je to zopet odpovedano in preloženo na dan 20. aprila. Matere s svojimi otroci so prišle in ko je bila ura 9, jih je že vse polno čakalo na prihod zdravnikov. A ko je prišel le-ta, je rekel, da še ni dobil iz Kopra „limfa“, materije za cepljenje kóz. Vsaka mati je hotela biti prva na vrsti radi obilnega opravila na domu, vendar pa so morale vse skupaj čakati na pošto do 12. ure. In tudi to čakanje bilo je — zastoj. V najhujšem dežju, ki se je vtil med tem, morale so odnesti svoje otroke domov eno, eno in pol ure daleč. Vedite, da se je rotila marsikatera, da ne prinese zopet otroka na občino, če bi se tudi desetkrat v tem letu napovedalo cepljenje kóz. Javljeno je bilo na občini, napovedano dvakrat v cerkvi, a vselej mislimo, da se hote le poslati z našimi oblastmi in z našim — menda prepotrpežljivim ljudstvom. Kaj pravite, če bi naše oblasti zakasnile kak rok; drugi dan bi bile že diktirane kazni. Bruna v svojem očesu ne vidi v Kopru, a pezdri pa takoj v očesu drugih! Vsakako pa prosimo pojasnila slavuo c. kr. okrajno glavarstvo v Kopru, kajti ljudstvo je res ogorčeno.

Papežev dar srbskemu kralju. Papež je daroval srbskemu kralju tri prekrasne mozaiške slike. Izbrala sta jih po nalogu nj. Svetosti kardinala Moceni in Rampolla v vatikanski mozaiški delavnici. Kakor se čuje, pričeli so nedavno dogovori med Vatikanom in Srbijo glede zboljšanja stanja srbskih katolikov in glede imenovanja katoliškega škofa v Srbiji.

Nekaj za smeh. V mesnico nekega Laha je stopila Slovenka. Zahtevala je ušesa za žolico (strjeno juho.) Na to se je izvršil nastopni prizor: Mesar: Evo vam!

Slovenka: Koliko stane?

Mesar: Osemnajst novčičev.

Slovenka: Deset novčičev bo dosti.

Mesar: Nesite jih Nabergoju!

Slovenka: Vi pa uho Hortisu, ko ima le jedno! In odšla je možko.

Škandal v gledališču. Iz Nizze javljajo, da je povodom predstave v slovo nekega tujega opernega društva občinstvo izražalo svojo nezadovoljnost žvižganjem in sikanjem. To pa je tako strašno razburilo baritonista Berida — Dunajčana —, da je pridrvel v parket ter udaril nekega žvižgajočega gospoda s pestjo v tilnik. Razjarjeno občinstvo bi bilo raztrgalo rabijatnega pevca, da ga ni dal komisar po stražarjih odvesti iz gledališča. Prefektura je obsodila surovega baritonista na 100 frankov globe.

Trgovina z ljudmi. Med romunskim narodom aradske in hunjadske županije vlada velika ogorčenost. Poslednji čas so se po teh krajih potikale elegantno opravljene Židinje ter v imenu „romunske lige“ (?) mamile zdrava, mlada dekleta, da naj gredó delat v neko delavnico, ki zgotovlja povoje za krščanske ranjenike na Kreti. Dajale so jim po 20 do 30 gld. (!!) predujma ter obečale vso obskrbo in 10 gld. na teden. Ker take delavnice ni na vsem svetu, je umevno, da so bila uboga, omamljena dekleta odvedena v razne grešne brloge v Bukarešto in Sredec.

